

FRANC ROZMAN STANE NARODNI HEROJ IN VOJNI ZLOČINEC?

Banka Slovenija meni, da je Franc Rozman Stane osebnost večjega pomena za Slovenijo. Edvard Kardelj pa ga je že leta 1942 označil kot zločinca.

Banka Slovenija bo te dni na trgu ponudila še eden od spominskih kovancev v vrednosti 2 evra, za katere je na spletni strani Banke Slovenije zapisano, da so po dimenziji in kemijskih ter fizičnih lastnostih enaki tečajnim kovancem za 2 evra. Imajo skupno evropsko stran in nacionalno stran z motivom, s katerim se zaznamuje dogodek širšega mednarodnega pomena oziroma večjega pomena za Republiko Slovenijo.

Spominski kovanec v vrednosti 2 evra se praviloma izda enega na leto. V odmevno političen razkol po vprašanju zgodovine se je letos očitno vmešala tudi Banka Slovenije. V pomanjkanju zgodovinskega znanja bo letos dobil spominski kovanec narodni heroj Franc Rozman Stane, ki je utemeljeno kriv več sto pobojev civilistov 1942 leta. Ta očitek mu nismo prilepili sodobni raziskovalci, o tem je jasno in nedvoumno pisal tudi Edvard Kardelj v svojih pismih Ivu Lola Ribarju že takrat leta 1942.

Edvard Kardelj je 17.07.1942 leta poslal Ivo Lola Ribarju poročilo o politično vojaški situaciji v Sloveniji. Poročilo je deloma objavljeno v 2 knjigi Dokumentov ljudske revolucije, nahaja pa se v Arhivu Slovenije. Seveda je v knjigi izpuščeno poglavje v katerem Kardelj zapiše: »Včasih so (partizani, opomba avtorja) nekaj mnogo likvidirali. Tako je npr. 2. grupa likvidirala mesečno

samo na enem majhnem odseku povprečno do 60 ljudi. Zgodile pa so se tudi hujše stvari, o katerih ti pismeno ne bom govoril." Knjiga 2 DLRS, str. 324, opomba 17. Ta navedek pa se v originalu poročila nahaja (Arhiv Slovenija) in so ga režimski zgodovinarji namenoma izpustili.

V poročilu naprej beremo,« da imamo celo več primerov, da so kratko malo zaprli ali celo postrelili tudi naše zaveznike, da o drugih - o raznih tovarnarjih in bogataših - niti ne govorim«.

Kardelj je pisal tudi krvavi vodji VOS-a Zdenki Kidrič v Ljubljani in v pismo z dne 2.8.1942 zapisal: "Okrog Mokronoga in Mirne pa so partizani zares delali svinjarije. Na žalost to ni edini primer. V zadnjem času je to glavno vprašanje, ki ga imamo pred seboj."

Zaradi teh svinjarij, kot jih imenuje Kardelj je dolgoletni komunist Janez Marn iz Mirne konec leta 1942 razpustil v Mirni partizanski bataljon in ustanovil četniški bataljon (četniki na slovenskem so bili vojaška formacija vojske Kraljevine Jugoslavije, opomba avtorja).

Poveljnik 2. grupe odredov v času, ko je ta enota zagrešila zločine o katerih je pisal Edvard Kardelj, je bil komandant Franc Rozman Stane. Postavlja se vprašanje koliko ljudi je ta enota, ki je v povprečju samo na enem majhnem odseku in v enem mesecu pobila do 60 ljudi, pobila skupaj ljudi na vseh odsekih in v vsem obdobju.

Franc Rozman nedvomno nosi objektivno odgovornost za zločine, ki jih je storila 2. grupa odredov, kateri je on poveljeval. Tudi če ni teh zločinov sam ukazal ali celo lastnoročno storil, pa je dejstvo, da on teh zločinov ni preprečil. Da pa so se zgodili ne more biti dvoma. Edvard Kardelj zagotovo ne bi pisal neresnic v škodo partizanske vojske, da ne omenjamo sodobnih virov o partizanskem nasilju v tistem času. Navedimo primer seznam umorjenih v Črnih bukvah.

Po raziskavi Žrtve vojne in revolucije RAZISKAVA , opravljeni na Inštitutu za novejšo zgodovino je bilo ozemlje na Dolenjskem in Notranjskem, ki je bilo od aprila, maja, julija do avgusta 1942 pod nadzorom partizanov, evidentiranih okoli 600 civilnih žrtev, ki so jih ubili partizani, vendar pa to številka ni dokončna, kajti raziskava še ni zaključena.

To, da je bil Franc Rozman Stane poveljnik 2. grupe odredov je vse kar slovenska javnost ve o njegovi dejavnosti v tistem času. Ta ista javnost tudi zasluži, da se natančneje osvetli njegova vloga pri zločinih, katere je zagrešila njegova enota. To je potrebno zaradi zgodovinske resnice.

Danes človeka slavimo kot narodnega heroja, človeka, ki bo očitno dobil tudi veliko priznanje v priložnostnem kovancu, njegova enota pa je sejala smrt nad nedolžnim civilnem prebivalstvu.

Tudi če je bil res sposoben vojaški poveljnik, ga to ne more rehabilitirati za morebitne zločine, za katere je nedvomno odgovoren. Franc Rozman je odgovoren za te zločine in upravičeno se postavljal na laž javna podoba, katero je desetletja o njem skrbno gradila komunistična propaganda. Komunistična propaganda ga je izrabila za tragičnega junaka po smrti pri preizkusu minometa. Na žalost jim to uspeva tudi danes. In zakaj Banka Slovenije vsaj malo ne sledi saj instituciji kot je Inštitut za novejšo zgodovino?

Revolucionarni duh leta 2011 bije tudi iz Banke Slovenije, ki je tako ob 100 letnici rojstva Franc Rozman Staneta izdala 2 evrski kovanec in s tem počastila tudi verjetnega vojnega zločinca.

Torej bi bilo prav, da se kovanec umakne oziroma sploh ne ponudi na tržišče.

Kako je umrl Franc Rozman Stane

Sedmega novembra 1944 je bila v Črnomlju proslava in nato miting za borce in domačine. Komandant Stane je določil, da se preizkusi nov minomet. Prisotni so bil še Lado Ambrožič – Novljan, Franc Tavčar – Rok, Anton Žnidaršič – Štefan, Jože Malnarič – Križevski in še nekaj drugih.

Tonček Dobrilovič, pribočnik od Franc Rozman Staneta in Novljanov Jug sta polnila minomet. Oba sta ob eksploziji minometa umrla na kraju samem. Sicer je prva granata eksplodirala v cilju oddaljenem 150 metrov, druga dimna granata je dosegla cilj, tretja pa je eksplodirala v cevi in je bila usodna tudi za opazovalce, ki sem jih navedel.

Franc Rozmana Staneta, ki jo je skupil najbolj,

so hitro odpeljali v partizansko bolnišnico Kanižarico, tri ure ga je operiral zdravnik dr. Bogdan Brecelj.

Zavezniške sile so poslale v pomoč tudi dr. Leonova, a Francu Rozmanu zaradi dvajset krat pretrganega črevesja ni bilo pomoči.

V mednarodnih komunističnih enotah, ki so se borile na strani španske republike, je napredoval do poveljnika bataljona v mednarodni brigadi. Podatek, da je bil poveljnik bataljona v mednarodni brigade v Španiji ni mogoče legitimno preveriti.

Tudi v partizanski vojski je napredoval od poveljnika Štajerskega odreda do poveljnika 2. grupe odredov nato poveljnika

4. operativne cone, julija 1943 pa je postal načelnik Glavnega štaba partizanske vojske v

Sloveniji s činom generalpodpolkovnika. Na tem mestu je ostal do smrti 7.11.1944 za

posledicami ran, ki jih je dobil med preizkušanjem britanskega minometa. Pozneje so se

pojavile govorice, češ da naj pri njegovi smrti ne bi šlo za nesrečo, temveč za sabotažo, ki naj bi jo povzročil Titov odposlanec Arsa Jovanović.

Slovinci v svoji zgodovini nismo imeli dosti velikih vojskovodij. Uradni zgodovinarji radi

omenjajo Mariborčana barona Wilhelma von Tegetthoffa, admirala v 19 stoletju in zmagovalca

velike pomorske bitke z Benečani pri Visu. Seveda je bil po rodu Avstrijec. Drugi vojskovodja pa

je že general Rudolf Maister – Vojanov in tretji, ki ga zgodovinarji navajajo, je prav Franc

Rozman – Stane. Prav to dejstvo, da so Slovenci v zgodovini bili pretežno samo vojaki,

vojskovali se
za interese drugih narodov, je verjetno razlog, da je komunističnem vodstvu ugajalo, da osebno tragedijo Franc Rozman Staneta spremenijo v veliko politično propagando in ustvarijo velikega voditelja, ki mu neupravičeno pripisujejo zasluge za poudarjanje slovenstva. Hranijo se njegova poročila v srbskem jeziku.